

finde en Lod, og det er jo ikke altid saaledes, at de, der have Lyst til at sælge Jord, ville sælge en Lod, før de have Haab om, at paagældende kan komme med; de ville selvfølgelig hellere sælge til en anden Mand, med hvem de vide, der kan komme noget ud af Handelen. Det forårsagede mange Gange, at de maatte købe Jorden lidt vel dyrt, og at det mange Gange var vanskeligt at faa Jord. Er der derimod nogenlunde grundet Haab om, at enhver hæderlig og dygtig Landarbejder kan komme i Betragtning, naar han faar udset sig en Jordlod til nogenlunde rimelig Pris, ville Landarbejderne søge i stort Tal. Og det vil ingenlunde blive vanskeligt for dem at faa Jord, naar blot den, der skal købe Jord, har nogenlunde Haab om ikke at blive skuffet i dette Køb, fordi der er for mange, der søge, og den, der skal sælge Jorden, har nogenlunde Haab om, at Handelen skal gaa igennem, og at Ansøgeren bliver godkendt. Netop fordi der er for faa, der kunne komme med, netop derfor er der mange, der ere bange for at købe og bange for at sælge. Derfor forekommer det mig at være beklageligt, om der ikke skulde blive sat en større Kapital end den, der er i Lovforslaget. Den ærede forrige Taler oplyste, at det var kun $1\frac{1}{4}$ Mill. Staten skulde ofre. Naa, det er jo, ligesom man tager det; jeg mener alligevel, at det er, som Landbrugsministeren udtalte ved Forelæggelsen, $2\frac{1}{2}$ Mill. Enten Staten laaner sine Penge i Kreditforeninger eller faar dem andetsteds fra, kan være ganske ligegyldigt.

Jeg vil for Resten her rette et Spørgsmaal til den ærede Landbrugsminister. Mener den ærede Minister, at det er fordelagtigt at bruge Kreditforeningerne? Kan Staten ikke skaffe sine Penge billigere andet Steds? For Landarbejderen er det ganske ligegyldigt; hans Forpligtelser og aarlige Udgifter blive lige store. Men kunde det ikke tænkes, at disse Kreditforeningspenge blive dyrere for Staten, end andre Penge, som Staten altid kunde laane, vilde blive. Da vi havde Sagen for i Landbokommissionen, foreslog vi Kreditforeningerne, men da Loven kom herved, mente man, at Staten kunde skaffe billigere Penge, og der kunde derfor være Spørgsmaal, om det samme ikke er Tilfældet nu. Staten er ganske vist ikke stærkt beslaet med Penge, den bugner ikke af Penge for Øjeblikket; det er ganske rigtigt, og blive ved at laane er ogsaa saare uheldigt; men man kunde gaa andre Veje for at skaffe Penge.

Staten ejer f. Eks. en hel Del Ejendomme, blandt andet en Del, som sorterer under Landbrugsministeren, f. Eks. Fauersholm, Trollesminde og flere, og disse Ejendomme give jo ikke Staten 3 pCt. af de Penge, der staa i dem, eller af den Værdi, de have. Der kunde være god Grund til at sælge saadanne Ejendomme, dersom Staten trænger til Penge. Der er forskellige andre Ejendomme, som ogsaa sortere under Landbrugsministeriet. Jeg har saaledes haft med en at gøre i min Valgkreds tæt ved de Skove, Staten har der. Der er en, der gerne vil købe den, om han faar den, ved jeg ikke. Og der ligger Ejendomme andre Steder, som Staten kunde sælge. Jeg kunde gaa et Skridt videre og spørge: Kunde det ikke forsvares at sælge en Del af vore Statskove for at faa tilstrækkelige Midler til en Reform som denne, som jeg tror har langt mere Betydning for Staten end at have store Skovarealer. Jeg er ikke af dem, der mene, at Staten skal skille sig helt og holdent ved sine Skove. Det kan have sin Betydning, at Staten ejer en Del Arealer, men det har jo vist sig, at disse Statsskove ikke give saa forfærdelig stor Indtægt, og at Statens Administration er alt for dyr. Jeg kunde derfor godt tænke mig at gaa med til at sælge en Del af disse Arealer, naar det gælder om at skaffe Penge til denne Reform, der har meget større social Betydning end det at have en hel Mængde Tønder Land liggende. Der bør kunne skaffes Penge for at sætte saa mange som muligt af disse lidt uheldigt stillede Folk, der sidde i en Lejestue, i Stand til at sætte Foden under eget Bord og have Beskæftigelse, om end ikke hele Aaret saa en stor Del af det. Jeg ved nok, at vi have Forslag til en Laanelov liggende, hvori der er sat en bestemt Sum til Husmandslodder. Men dette Lovforslag er jo ikke vedtaget endnu, og jeg haaber ikke, at det bliver vedtaget, før vi have bestemt, hvor meget vi skulle bruge hertil, og saa maa jo Tallet rettes herefter.

Det næste Hovedpunkt i dette Lovforslag er jo Laaneværdien. Der har den højtærede Minister jo lagt 1,000 Kr. til, og han motiverede det, saa vidt jeg husker, med, at de fleste Ting vare blevne dyrere nu, Arbejds løn, Materialer og meget andet. Det er ganske rigtigt; men det er dog ikke saa meget dyrere som 1,000 Kr. Denne Forhøjelse er dog heldig, og jeg har ogsaa altid været inde paa, at det var saare heldigt, om disse Ejendomme kunde